

The Millie Arbesfeld
Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

**Human Architects of
Divine Houses: A Closer
Look at Bezalel and
Hiram**

Elisheva Levi
Sunday, February 17, 2019 י"ב אדר-א תשע"ט

I. Bezalel

1) שמות ל"א: א-ו'

(א) וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) רְאֵה קָרָאתִי בְשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חוּר לְמֹטֶה יְהוּדָה: (ג) וְאַמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל־מְלָאכָה: (ד) לְחֹשֶׁב מַחְשְׁבֹת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבְכֶסֶף וּבְנֹחַשׁת: (ה) וּבְחַרְשֵׁת אֲבָן לְמִלֵּאת וּבְחַרְשֵׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל־מְלָאכָה: (ו) וְאַנִּי הִנֵּה נֹתְתִי אֹתוֹ אֶת אֶהֱלִיאֵב בֶּן־אֲחִיסָמֶד לְמֹטֶה־דָן וּבְלֵב כָּל־חַכְמֵי־לֵב נֹתְתִי חָכְמָה וְעִשׂוֹ אֶת כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ:

2) שמות רבה מ' ד'

(ד) ...אמר רבי חנינא בן פזי אין לך גדול משכבט יהודה ואין לך ירוד משכבט דין... אמר הקדוש ברוך הוא יבוא ויזדווג לו, שלא יהו מבזין אותו ושלא יהא אדם רוחו גסה עליו, לפי שהגדול והקטן שוין לפני המקום, בצלאל משל יהודה ואהליאב מדן... אמר רבי חנינא הגדול והקטן שוים... המשכן בשני שבטים אלו נעשה, וכן המקדש, שלמה מיהודה, וחירם (מלכים א ז, יד): בן אשה אלמנה ממטה נפתלי

II. Hiram Version 1.0

3) מלכים א ה' ט'

(ט) וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־צֹר אֶת־עַבְדָּיו אֶל־שְׁלֹמֹה כִּי שָׁמַע כִּי אֹתוֹ מִשְׁחָו לְמַלְךָ תַּחַת אַבְיָהוּ כִּי אֵהָב הָיָה חִירָם לְדָוִד כָּל־הַיָּמִים: (ס)

4) מלכים א ה' כ'-כ"ו'

(כ) וַעֲתָה צוּהָ וַיִּכְרַתְדִּילִי אֲרָזִים מִן־הַלְּבָנוֹן וְעַבְדֵי־יְהוָה עִם־עַבְדֶּיךָ וּשְׂכָר עַבְדֶּיךָ אֲתָן לָךְ כְּכֹל אֲשֶׁר תֹּאמַר כִּי אֶתְּהַדְּעָה כִּי אֵין בָּנוּ אִישׁ יָדַע לְכַרְת־עֵצִים כְּצַדְנִים: (כא) וַיְהִי כִשְׁמַע חִירָם אֶת־דְּבָרֵי שְׁלֹמֹה וַיִּשְׂמַח מְאֹד וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה הַיּוֹם ... אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִד בֶּן חָכְם עַל־הָעַם הַרֹב הַזֶּה: (כו) וַיְהִי־נָתַן חָכְמָה לְשְׁלֹמֹה כְּאֲשֶׁר דְּבַרְלוֹ וַיְהִי שָׁלֵם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם:

5) דברי הימים א י"ד א'-ב'

(א) וַיִּשְׁלַח חִירָם [חורם] מֶלֶךְ־צֹר מְלָאכִים אֶל־דָּוִד וְעֵצֵי אֲרָזִים וְחַרְשֵׁי קִיר וְחַרְשֵׁי עֵצִים לְבָנוֹת לוֹ בַּיִת: (ב) וַיַּדַּע דָּוִד כִּי־יֵהָכִינוּ יְהוָה לְמַלְךָ עַל־יִשְׂרָאֵל כִּי־נִשְׁאֲת לְמַעַלָּה מִלְּכוּתוֹ בְּעָבוּר עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל: (פ)

6) בראשית ל"ח: א'

(א) וַיְהִי בַּעֲת הַהוּא וַיִּרַד יְהוּדָה מֵאֵת אָחִיו וַיֵּט עַד־אִישׁ עַד־לְמִי וּשְׁמוֹ חִירָה:

III. Hiram -Version 2.0

7 a) יחזקאל כ"ח: ב'

(ב) בֶּן־אָדָם אָמַר לְנֹגִיד צֹר כֹּה־אָמַר | אֲדַנִּי יְהוָה יַעַן גָּבַהּ לְבָבְךָ וַתֹּאמַר אֵל אֲנִי מוֹשֵׁב אֱלֹהִים יִשְׁבְּתִי בְּלֵב יַמִּים וְאַתָּה אָדָם וְלֹא־אֵל וַתִּתֵּן לְבָבְךָ בְּלֵב אֱלֹהִים:

7 b) יחזקאל כ"ח: י"ב-י"ז'

(יב) בֶּן־אָדָם שָׂא קִינָה עַל־מַלְךְ צֹר וְאָמַרְתָּ לוֹ כֹּה אָמַר אֲדַנִּי יְהוָה אֲתָה חוֹתֶם תְּכַנִּית מְלֵא חָכְמָה וּכְלִיל יָפִי: (יג) בְּעֵדָן גִּן־אֱלֹהִים הָיִיתָ כְּלֵאבֹן קָרָה מְסַכְתָּךְ אָדָם פְּטוּדָה וַיְהִלֶם תְּרִשִׁישׁ שֶׁהֵם וַיִּשְׁפָּה סִפִּיר נֶפֶךְ וּבְרָקַת וַזָּהָב מְלֵאכַת תְּפִיךָ וַיִּקְבֵּיךָ בְּךָ בַּיּוֹם הַבְּרָאָה כּוֹנְנוֹ: (יז) גָּבַהּ לְבָבְךָ בִּיפְיָךְ שַׁחַת חָכְמַתְךָ עַל־יַפְעַתְךָ עַל־אָרֶץ הַשְּׁלֵכְתִיךָ לְפָנַי מְלָכִים נֹתְתִיךָ לְרֹאשׁוֹ בְּךָ:

8) בבא בתרא ע"ה א: י"ז-י"ח

אמר רבי חמא (בר) חנינא עשר חופות עשה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון בגן עדן שנאמר (יחזקאל כח, יג) בעדן גן אלהים היית כל אבן יקרה וגו'... מלאכת תופיך ונקביך כך אמר רב יהודה אמר רב אמר לו הקדוש ברוך הוא לחירם מלך צור כך נסתכלתי ובראתי נקבים נקבים באדם ואיכא דאמרי הכי קאמר כך נסתכלתי

9) מדרש תנחומא וארא יד

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִשָּׁפֵם בְּפִקְרָךְ וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פְרֻעָה הַגֵּה יוֹצֵא הַמַּיִמָּה (שמות ח, טז). לָמָּה הָיָה יוֹצֵא הַמַּיִמָּה? לָפִי שֶׁהָיָה אוֹתוֹ רִשְׁעַ מִשְׁתַּבֵּחַ וְאוֹמֵר שֶׁהוּא אֱלֹהִים וְאֵינוֹ יוֹצֵא לְנִקְבֵי, לְפִיכָךְ הָיָה יוֹצֵא הַמַּיִמָּה בְּהִשָּׁפָמָה, שְׂלֵא יִרְאוּהוּ בְּגִי אָדָם שְׁעוֹמֵד בְּקִלּוֹן. לָכֵךְ אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: עֲמַד בְּהִשָּׁפָמָה בְּשָׂעָה שֶׁהוּא נִצְרָךְ

10) ילקוט שמעוני על נ"ך שסז:ה

Yalkut Shimoni on Nach 367:5

8 ילקוט שמעוני על נ"ך שס"ז:ה

□ Hiram king of Tyre entered the sea, made himself forty iron pillars of equal length, and placed them facing one another. Then he made seven levels [to parallel the seven firmaments], each separated from the next by a duct of water. [He also made] a throne, beasts, thunder, comets, and lightning. In the first level, 500 cubits by 500 cubits of glass, he made a sun, moon, and stars. The second, of iron, he made 1,000 cubits by 1,000 cubits. In the third, of iron, 1,500 cubits by 1,500 cubits, he made round stones which crashed against each other to produce the sound of thunder. The fourth, of lead, he made 2,000 cubits by 2,000 cubits; the fifth, of copper, 2,500 cubits by 2,500 cubits; the sixth, of silver, 3,000 cubits by 3,000 cubits. In the seventh, of gold, 3,500 cubits by 3,500 cubits, he set precious stones and pearls a cubit square. It was transparent. On one side there was lightning; on the other, comets. [The structure] would shake, sending the stones crashing into one another to produce the sound of thunder. [When it was built, Hiram seated himself upon the highest level.]

Said the Holy One, Blessed is He, to Ezekiel, "Son of man, tell Hiram king of Tyre, 'Why are you proud? You are born of woman!'" Said [Ezekiel], "Master of the Universe, how can I go to him when he is suspended in midair?" Thereupon the Holy One, Blessed is He, sent a wind [which blew] through [Ezekiel's] hair and raised him up to Hiram. Upon seeing Ezekiel, Hiram was frightened and shaken. "Who raised you up here?" he asked. [Ezekiel replied,] "The Holy One, Blessed is He, has commanded me to tell you: 'Why are you proud? You are born of woman!'" Said [Hiram], "I am born of woman? I will live forever! Just as the Holy One, Blessed is He, is in the sky, so am I. Moreover, many kings have died and I have outlived them: twenty-one kings of the House of David, twenty-one of the House of Israel, five prophets and ten high priests. I have buried them all, and I am still alive! Am I not a god?"

What was his end? The Holy One, Blessed is He, incited Nebuchadnezzar against him. [Nebuchadnezzar] consorted with [Hiram's] mother before [Hiram's] very eyes and deposed [Hiram] from his throne. Every day [Nebuchadnezzar] cut two pieces out of [Hiram's] flesh, dipped them in vinegar, and fed them to [Hiram], so that he died a horrible death. And what became of that palace? The Holy One, Blessed is He, caused the earth to open [and swallow the structure, in order] to store it for the righteous in the World to Come (Yalkut Shimoni, Yechezkel 367).

IV. Conclusion

11) משלי כ"ד: ג'-ה'

(ג) בַּחֲכָמָה יִבְנֶה בַּיִת וּבַחֲבוּנָה יִתְכַוֵּן; (ד) וּבְדַעַת תְּדַרְרִים יִמְלֹא; כָּל־הוֹן יִקָּר וְנִעְצִים; (ה) גְּבַר־חָכָם בְּעִזּוֹ וְאִישׁ־דַּעַת מֵאֲמֵץ־כֹּחַ:

12) שמות רבה מ': א'

(א) ... אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעֲיָא כָּל מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ וְאֵין בְּיָדוֹ יִרְאֵת חֲטָא אֵין בְּיָדוֹ כְּלוּם. כָּל נֶגֶר שָׂאִין בְּיָדוֹ אֲרַגְלִיא שְׁלוֹ אֵינוֹ נֶגֶר, לְמָה שֶׁקְּפָלִיּוֹת שֶׁל תּוֹרָה בְּיִרְאֵת חֲטָא, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה לג, ו): יִרְאֵת ה' הִיא אוֹצְרוֹ